

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset -työryhmän kokous

Aika: ti 18.11.2025 klo 14.00-16.00

Paikka: Teams

Minna Balint (pj.)	opetus- ja kulttuuriministeriö
Nina Penttinen (sihteeri)	Opetushallitus
Tomi Alakoski	Suomen 4H-liitto
Susanna Aro	Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK
Mirja Hannula	Elinkeinoelämän keskusliitto
Ilkka Eronen	Kuntaliitto
Natalia Härkin	Työ- ja elinkeinoministeriö
Mirja Hannula	Elinkeinoelämän keskusliitto
Ulla Mäkeläinen	opetus- ja kulttuuriministeriö
Tommi Karjalainen	opetus- ja kulttuuriministeriö
Simo Karvinen	Lauttasaaren yhteiskoulu
Mikko Kinnunen	Suomen Yrittäjät ry
Mari Kokko	Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
Lauri Kurvonen	Opetusalan Ammattijärjestö ry OAJ
Sanna Lehtonen	YES ry
Anna Mari Leinonen	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Keuda
Timo Pihkala	Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT
Mar Porres (poistui 15.00)	Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf.
Anu Raijas	Suomen pankki
Mette Ranta	Oikeuspalveluvirasto
Tarja Römer-Paakkanen	Yrittäjyyskasvatuksen Tutkimusseura ry
Juha Saukkonen	Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Sami Suomela	Nuorten yrittäjyys ja talous NYT
Auli Toom (poistui 15.08)	Helsingin yliopisto

Käsiteltävät asiat

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.
2. Esityslista hyväksyttiin
3. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.
4. Esitykset

- *Yrittäjyyskasvatuksen tutkimusesimerkkejä 2022-2025: Kysymyksiä, metodeja, tuloksia + tutkimusaukot ja tulevat mahdollisuudet*

Lehtori Juha Saukkonen, JAMK

- *Tutkimusta ja toimenpide-ehdotuksia yrittäjyyskasvatuksesta*

Professori Timo Pihkala, LUT

- *Yrittäjyyskasvatuksen tutkimusseura - Yrittäjyyskasvatus tutkimuksesta käytäntö*

Dosentti Tarja Römer-Pakkanen

Lehtori Juha Saukkonen, professori Timo Pihkala ja dosentti Tarja Römer-Pakkanen esittelivät yrittäjyyskasvatuksen tutkimusta.

Keskeisinä alustuspuheenvuorojen nostoina oli:

- Yrittäjyyskasvatuksen tutkimus moninäkökulmaista ja monimetodista. Vähän pitkittäistutkimusta.
- Esiteltiin lyhyesti viimeaikaisia tutkimuksia.
- Tutkimusaukkoja: yrittäjyys uravalintana, miten yrittäjätiimit muodostuvat, yrittäjäpersoonien tutkiminen, verkostomaisten yritysten muodostuminen, työnantajayrittäjäksi siirtyminen ja siinä tarvittava osaaminen.
- Haasteina: resurssipula, tutkimuksessa yhteistyötä tehdään verraten vähän yhteistyötä, strateginen ohjaus vähäistä ja start up- ja scale up -yritykset dominoivat julkista keskustelua.
- Mahdollisuuksia: tutkimusyhteistyö yli koulutusasteiden, korkeakoulukonsortiot, kansainvälinen yhteistyö korkeakouluallianssien kautta.
- Kestävyys yrittäjyydessä uusi tutkimuksen teema.
- Tutkimuksessa kilpailevia malleja siitä, mitkä asiat vaikuttavat yrittäjäksi ryhtymiseen (geenit, sosiaalinen tausta, koulutusinterventio, yrittäjyysvalmiudet). Miten yrittäjyysvalmiuksista tulee yrittäjyysaikomus (1/10 aikojasta perustaa yrityksen)?
- Kouluissa iso osa yrittäjyyskasvatuksesta on keskustelua luokahuoneissa. Opettajien yk-koulutus ja kokemus omasta kyvykkyydestä edistää yrittäjyyskasvatuksen monipuolista toteuttamista. Koulutuksen lisäksi opettajat tarvitsevat kollegoiden ja koulun johdon tukea. Myös verkostoilla merkitys, tukee opettajien toimijuutta.
- Yrittäjyyskasvatuksen johtamisen tulee olla tavoitteellista ja systemaattista. Rehtoreiden yrittäjyyskasvatuksen johtamisen koulutus vahvistaa yrittäjyyskasvatuksen toteutumista kouluissa. Onko rehtoreille riittävästi tarjolla koulutusta?
- Ysiluokkalaisten yrittäjyysvalmiudet ovat peruskoulun päättyessä varsin hyvät. Poikien käsitys omista valmiuksista parempi kuin tyttöillä. (tämä kertoo enemmän asenteesta kuin osaamistuloksista). Kodin ja harrastusten merkitys suuri. (Ysimittari) Toisaalta nivelvaiheessa toiselle asteelle haasteita, opiskelijoiden valmiuksiin ei osata tarttua.
- Korkeakouluopiskelijoiden kiinnostus yrittäjyyteen kasvanut. Yli viidennes opiskelijoista voisi toimia yrittäjinä valmistumisen jälkeen. Ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden yrittäjyys kaksinkertainen suhteissa suomalaisiin opiskelijoihin. Yrittäjyyskurssit ovat lisänneet yrittäjyysaikomuksia.
- Yrittäjyyskasvatuksen tutkimusseura edistää yrittäjyyskasvatuksen tutkimusta ja järjestää yrittäjyyskasvatuspäivät vuosittain.
- Suomalaisessa tutkimuksissa on painottuneet: Oppijan ja oppimisen kokemukset, opettajan ja pedagogiikan näkökulma ja institutionaalinen näkökulma. Tutkimuksen lähtökohtana usein

käytännön ongelma, jota aletaan tutkimuksen kautta ratkomaan, jonka jälkeen toteutetaan tutkimuksen tuloksia käytännössä.

- Yritysosaaminen nähdään kykynä riskinottoon (rohkeutta, uskallusta), innostua. On esimerkiksi aktiivisuutta ja omien opintojen suunnittelemista (korkeakouluopiskelijat). Tarvitseeko yrittäjyyttä erikseen opettaa, jos aktiivisuutta, oma-aloitteisuutta, tulevaisuususkkoa ja yhteisöllisyyttä tuetaan (innostuksen ja riskinoton pedagogiikka)?

5. Kommenttipuheenvuoro

- Professori Auli Toom, HY
- Opettajankoulutus tutkimusperusteista ja opettajien vahva pedagoginen osaaminen keskeistä.
- Opettajankoulutuksessa painotetaan aktiivista oppimista, tutkivia työtapoja, keksimisen pedagogiikkaa, ongelmalähtöisyyttä ja rohkeutta ja uskallusta. Nämä tukevat myös talousosaamista ja yrittäjyyskasvatusta.
- Tutkimuksen tekemisessä tarve ulkopuoliseen rahoitukseen.

6. Yhteinen keskustelu

- Talousosaamisen tutkimusta käsitellään yhteisesti työryhmän kokouksessa (tammi-helmikuu).
- 4H-yrittäjyyttä tutkittaessa on havaittu, että tytöt ovat poikia aktiivisempia.
- Rehtorit ovat keskeinen ryhmä mietittäessä, miten yrittäjyyskasvatus tai talousosaaminen näkyvät kouluissa ja oppilaitoksissa. Huomiota siihen, miten koulun tai oppilaitoksen toiminta ja opetus lähtökohtaisesti suunnitellaan tukemaan yritteliäisyyttä ja työelämätaitoja.
- Tulevaisuusajattelu on osa kokonaisuutta. Yrittäjyyskasvatus kuuluu myös erityistä tukea saaville ja syrjäytymisvaarassa oleville. He hyötyisivät osaamisesta, joka lisää oma-aloitteisuutta ja vahvistaa uskoa tulevaisuuteen.
- KouluaSTEiden yhteistyö, nivelvaiheet sekä koulun ulkopuolella hankitun osaamisen huomioon ottamista mahdollisuus vahvistaa. Esimerkkeinä mainittiin osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen opintopisteiksi.
- Yrittäjyyden lukiodiplomilla mahdollista tulevaisuudessa osoittaa erityistä harrastuneisuutta ja osaamista.
- Opettajien ikä ja työuran pituus ei korreloi halukkuuteen hakeutua yrittäjyyskasvatuksen täydennyskoulutukseen. Hankala kuitenkin tavoittaa niitä opettajia, jotka eivät ole valmiiksi kiinnostuneita. Johdon tuella merkitystä opettajien halukkuuteen hakeutua täydennyskoulutukseen. Myös taloudellisilla resursseilla merkitystä.

7. Toimintasuunnitelman toteutuminen

Seuraavassa kokouksessa 9.12.2025 käydään läpi lasten, nuorten ja opiskelijoiden näkemyksiä talousosaamiseen ja yrittäjyyskasvatukseen.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.00.

Liitteet

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio